

Do?ayla ?li?kili Olma (D?O-6) ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Do?ayla ?li?kili Olma (D?O-6) ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20072>

Özet

Do?ayla ?li?kili Olma (D?O-6) Ölçe?i, bireylerin do?al çevreyle kurduklar? psikolojik ba?lant? düzeyini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? alt? maddelik k?sa bir ölçektir. Ölçek, orijinal yap?s?na sad?k kal?narak tek boyutlu bir yap? sergilemektedir. Sar?çam, ?ahin ve Soyuçok (2015) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yeti?kin örneklem üzerinde yüksek düzeyde yap? geçerli?i ve iç tutarlılık güvenilirli?ine sahip oldu?u kan?tlanm??tır. Bu araç, özellikle çevre psikolojisi ve pozitif psikoloji alanlar?nda bireyin do?ayla olan ili?kisinin ruh sa?l??? üzerindeki etkilerini incelemek için pratik ve güvenilir bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Do?ayla ?li?kili Olma, D?O-6, Do?ayla ?li?kili Olma Ölçe?i, Uyarlama, Faktör Analizi, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Hakan Sar?çam, S. H. ?ahin, E. Soyuçok

Amaç

Do?ayla ?li?kili Olma (D?O-6) Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin do?aya kar?? duyduklar? öznel yak?nlık, ba?lılık ve ilgili olma düzeylerini ölçmektir. Ölçek, özellikle yeti?kin Türk popülasyonu için orijinal 6 maddelik yap?y? koruyarak geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sa?lamak üzere uyarlanm??tır. Uyarlama çal??mas? ayn? zamanda Do?ayla ?li?kili Olma yap?s?n?n depresyon, anksiyete ve stres gibi psikolojik iyi olu? göstergeleriyle olan ili?kisini incelemeyi de hedeflemiştir.

Bu k?sa form, ara?tırmacılara uzun ölçeklerin getirdi?i zaman k?s?tlamalar? olmaksızın, do?ayla kurulan duygusal ve bilişsel ba??n hızla de?erlendirilmesi imkanın? sunmaktadır. Ölçek, çevreye yönelik tutumlar, ekolojik kimlik ve genel ruh sa?l??? aras?ndaki ilişkileri ara?tıran çal??malar için kritik bir öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, bireyin do?a ile olan duygusal ve bilişsel ba??n? (relatedness to nature) temsil eden tek bir psikolojik yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, ki?inin kendini do?al ya?amın bir parçası olarak görme e?ilimini, do?ay? koruma ve do?aya yak?n olma arzusunu içerir. D?O-6, do?ayla kurulan bu öznel ba??, bireyin günlük ya?am tercihleri ve tutumlar? üzerinden de?erlendirir.

Yapısal olarak, Do?ayla ?li?kili Olma, çevre psikolojisinin temel bileşenlerinden biri olup, çevreye duyarlı davran??lar?n ve genel psikolojik refahın önemli bir yordayıcısı olarak kabul

edilmektedir. Ölçe?in tek boyutlu olmas?, bu yap?n?n tutarl? ve bütünle?ik bir ?ekilde ölçüldü?ünü göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i çal??malar?, 120 e?itim fakültesi ö?rencisinden toplanan verilerle ba?lam??t?r. Faktör analizine uygunluk için yap?lan testlerde, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsay?s? yüksek bir de?er olan .89 olarak hesaplanm??t?r. Bartlett Sphericity testi ise χ^2 de?eri 305.425 ($p<.001$, $sd=15$) ile istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?, bu da verilerin faktör analizine uygun oldu?unu göstermi?tir.

Benzer ölçek geçerli?i kapsam?nda, D?O-6 ile Do?ayla ?li?kili Olma Ölçe?i-21 aras?ndaki korelasyon katsay?s? $r= .76$ olarak belirlenmi?tir. Bu yüksek korelasyon, D?O-6'n?n ayn? yap?y? ölçen daha uzun bir ölçekle güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu ve dolay?s?yla yeterli ölçüt geçerli?ine sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

D?O-6 Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, iç tutarl?lık ve test-tekrar test yöntemleri kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. ?ç tutarl?lık güvenilirlik katsay?s? (tüm maddeler için hesaplanan Cronbach Alfa de?eri) .89 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve güvenilir bir ölçüm sa?lad??n? göstermektedir.

Ayr?ca, ayn? çal??ma grubundan seçilen 62 ö?renciye 18 gün arayla uygulanan test-tekrar test çal??mas? sonucunda korelasyon katsay?s? $r= .88$ olarak hesaplanm??t?r. Bu yüksek korelasyon de?eri, ölçe?in zaman içinde kararlı sonuçlar üretti?ini ve ölçülen yap?n?n tutarl? oldu?unu güçlü bir ?ekilde desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? ortaya koymak amacıyla yeti?kinlerden olu?an çal??ma grubunda Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA sonuçlar? ve Yatay Eksen (Scree Plot) grafi?i, ölçe?in beklenen tek boyutlu yap?da oldu?unu aç?kça göstermi?tir. Özde?eri 1'in üzerinde olan bu tek faktörlü yap?, toplam varyans?n %60.96's?n? aç?klamaktad?r ki bu, sosyal bilimler alan?nda oldukça yüksek bir orand?r.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, 6 maddeli tek boyutlu modelin mükemmel uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir. Minimum ki-kare de?eri anlaml? bulunmu?tur. Temel uyum indeksi de?erleri ?unlard?r: **RMSEA=.035** (mükemmel uyum), GFI=.96, AGFI=.96, CFI=.97, NFI=.96, NNFI=.97, RFI=.97, IFI=.96, SRMR=.04, PGFI=.95 ve PNFI=.97. Bu indekslerin tamam?, tek faktörlü yap?n?n veri ile yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Yaz?l? Anket (Öz Bildirim)

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçe?i (1=Kesinlikle kat?lm?yorum, 2= Kat?lm?yorum, 3=Karars?z?m, 4=Kat?l?yorum, 5= Kesinlikle Kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu

Popülasyon Detaylar?: ?lk geçerlik çal??mas? 120 e?itim fakültesi ö?rencisi üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipinde yan?tlanan 6 maddeden olu?ur. Toplam puan, bireyin do?ayla olan ili?kisinin gücünü gösterir; yüksek puanlar, güçlü bir ili?kiye i?aret eder.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sorumlu Yazar: Hakan Sar?çam

Test Y?l?: 2015 (Uyarlama Çal??mas?)

?leti?im: hakansaricam@gmail.com

PDF Ba?lant?s?: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: dogayla-iliskili-olma-dio-6-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Sar?çam, H., ?ahin, S. H., & Soyuçok, E. (2015). Do?ayla ili?kili olma ile depresyon, anksiyete ve stres aras?ndaki ili?kinin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Ara?t?rmalar? Dergisi*, 4, 38-57. Doi: 10.17360/UHPPD.2015414021.

Büyüköztürk, ?.., Akgün, Ö. E., Kahveci, Ö., ve Demirel, F. (2004). *Bilimsel ara?t?rma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yay?nc?lk.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: uhpdergisi.com

Do?ayla ?li?kili Olma (D?O-6) Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde ve kesinlikle de?i?tirilmeden korunmu?tur.

1. Bir tatil yeri seçmek istesem idealim uzaklardaki ?ss?z, vah?i do?a olurdu.
4. Nerede olursam olay?m, vah?i (do?al) hayata özen gösteririm.

ARABPSYCHOLOGY.COM